

Η μακροχρόνια αποκατάσταση στην αυχενική και οσφυϊκή ριζίτιδα

**Εκφυλιστικές παθήσεις ως αίτια ελλιπούς
μετεγχειρητικής αποκατάστασης**

**Μανούσος Ε. Πενταράκης
Ορθοπαιδικός Χειρουργός**

**Ερρίκος Ντυνάν Hospital Center
Μητέρα Γενική Κλινική
ΕΛΕΠΑΠ Αθηνών**

Η μακροχρόνια αποκατάσταση στην αυχενική και οσφυϊκή ριζίτιδα

**Δεν υπάρχουν συγκρουόμενα
συμφέροντα**

Τα περισσότερα περιστατικά αυχεναλγίας και οσφυαλγίας, είτε συνοδεύονται με ριζίτιδα είτε όχι προσέρχονται στον ορθοπαιδικό χειρουργό.

Επομένως τις περισσότερες φορές αρκούν οι βασικές οδηγίες για ολιγοήμερο περιορισμό των δραστηριοτήτων, εργονομική συμπεριφορά και αναλγησία, παραπέμποντας σε επανεξέταση επί επιμονής των ενοχλημάτων.

Συνήθως αφορούν απλές περιπτώσεις.

Μερικές φορές όμως, συνοδεύονται με συστηματικές εκδηλώσεις ή νευρολογικά σημεία, και τότε χρειάζεται περαιτέρω διερεύνηση.

Ιστορικό και φυσική εξέταση

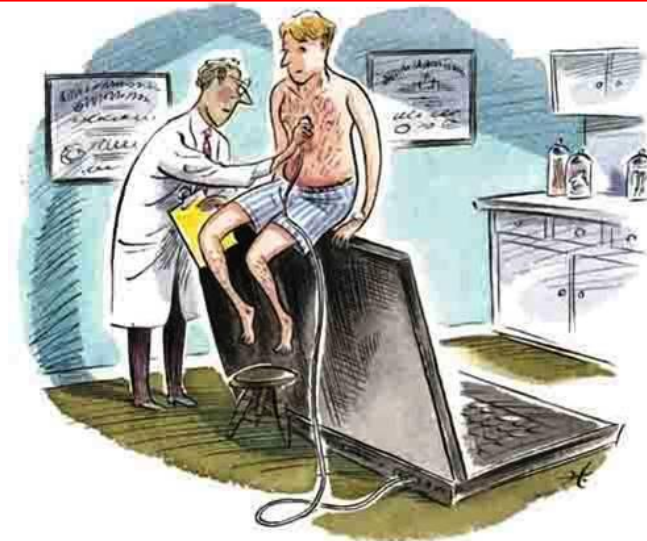
Μη ειδική αυχεναλγία - οσφυαλγία.

Πόνος, ελλείπει ριζοπάθειας, μυελοπάθειας, τραύματος ή σαφούς σοβαρής υποκείμενης νόσου.

Αυχεναλγία-οσφυαλγία που σχετίζονται με ριζοπάθεια ή σπονδυλική στένωση.

Πόνος από άλλη συγκεκριμένη αιτία της σπονδυλικής στήλης.

Πόνος που δεν προέρχεται από τη ΣΣ.

Jean-François Chenot et al. Non-Specific Low Back Pain. Dtsch Arztebl Int. 2017 .

Yin W, Bogduk N. The nature of neck pain in a private pain clinic in the United States. Pain Med. 2008.

Η πλειονότητα των περιστατικών (90%)
αφορά μηχανικής αιτιολογίας πόνο.

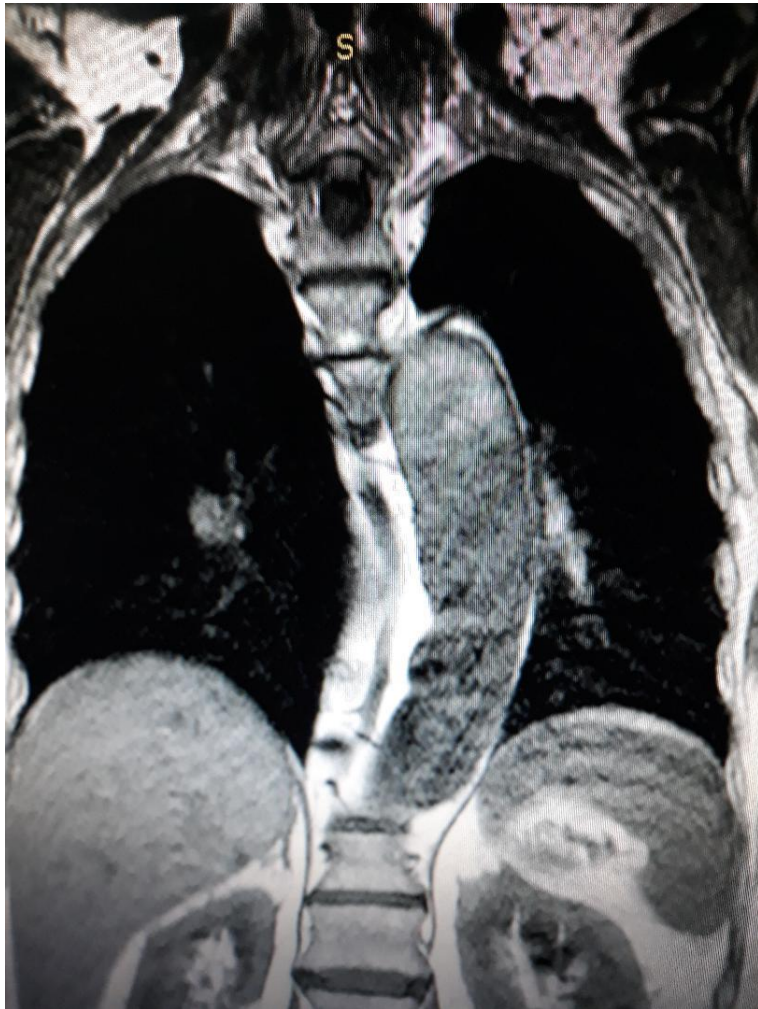
Αν και η σοβαρή ασθένεια είναι
ασυνήθιστη σε ασθενείς με οξεία
αυχεναλγία και οσφυαλγία,
χρειάζεται να την αποκλείσουμε.

Henschke N, Maher CG, Refshauge KM, Herbert RD, Cumming RG, Bleasel J, et al.
Prevalence of and screening for serious spinal pathology in patients presenting to
primary care with acute low back pain. Arthritis Rheum 2009;60:3072-80.

Προσοχή στο ανεύρυσμα!!!

Ιππουριδική Συνδρομή

Προσοχή

Αιφνίδια αμφοτερόπλευρη ισχιαλγία, πάρεση κάτω άκρων, παράλυση της κύστης, αδυναμία του σφιγκτήρα και απώλεια της περιπρωκτικής αισθητικότητας.

Προκαλείται από μεγάλη κεντρική οξεία δισκοκήλη και η έγκαιρη διάγνωση και επείγουσα αποσυμπίεση είναι απαραίτητη για τη διάσωση ανεπανόρθωτης νευρικής βλάβης (οπωσδήποτε στις 12 πρώτες ώρες).

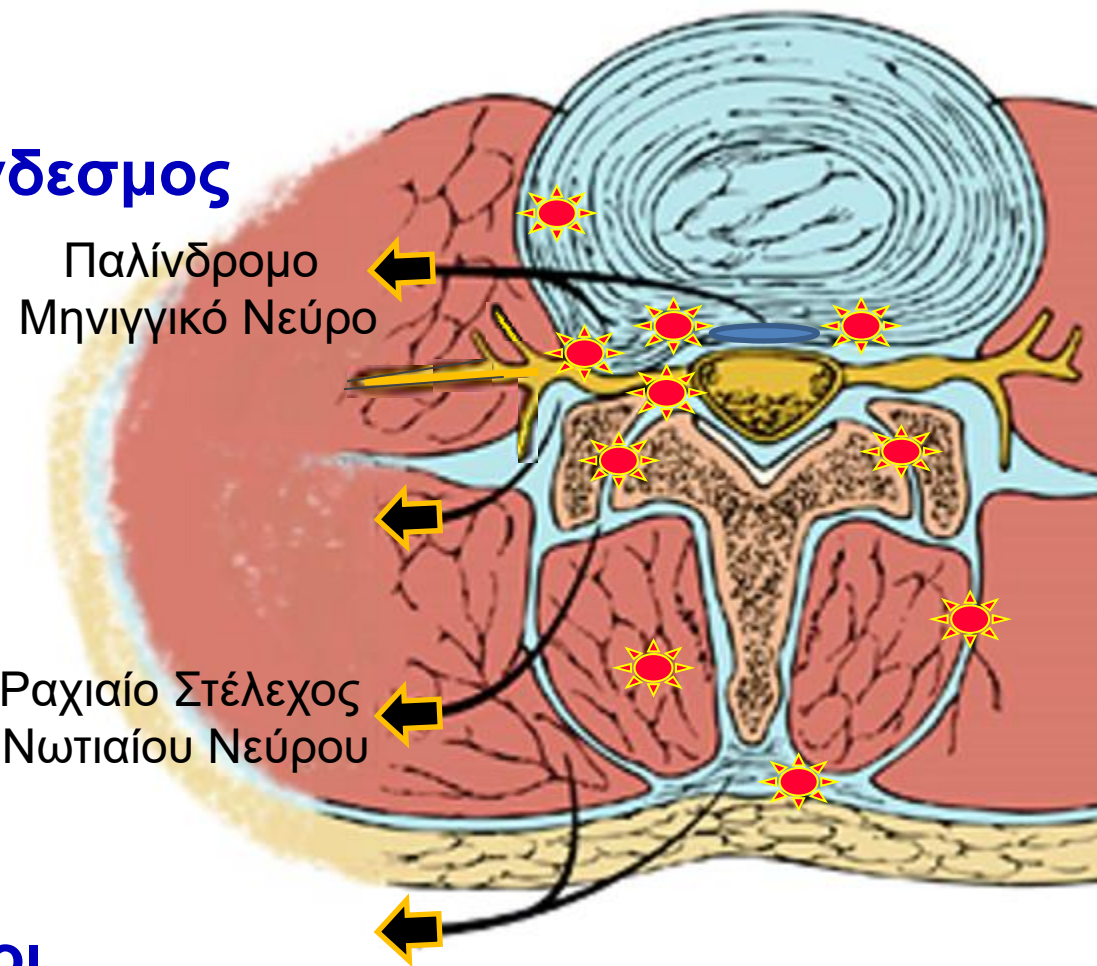
Προέλευση του πόνου

Σπόνδυλος
Οπίσθιος Επιμήκης Σύνδεσμος
Μήνιγγα
Ινώδης Δακτύλιος

Νευρική Ρίζα

Γληνίσκοι

Μύες
Σύνδεσμοι
Περιτονία

Αυχεναλγία - Οσφυαλγία

Περίπου το 70% προκαλείται από καταπόνηση, θλάση ή διάστρεμμα, ενώ το 10-15% οφείλεται σε ηλικιακές εκφυλιστικές μεταβολές στους δίσκους και στις facets, και το υπόλοιπο σε δισκοκήλες, οστεοπορωτικά κατάγματα, σπονδυλική στένωση ή πιο σπάνια αίτια.

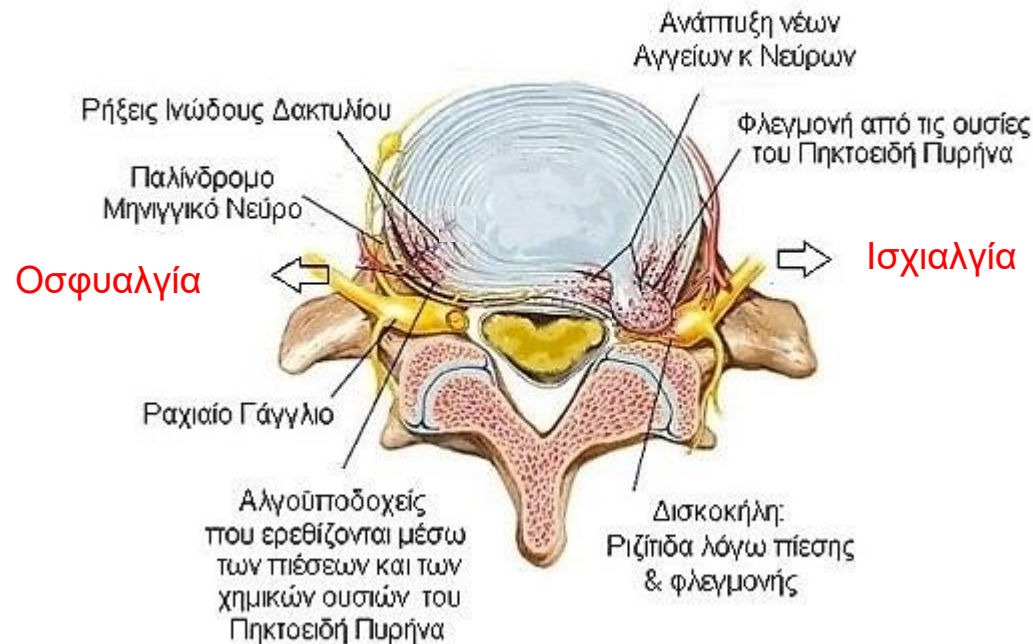

Noormohammadpour P, Mansournia MA, Koohpayehzadeh J, Asgari F, Rostami M, Rafei A, Kordi R. Prevalence of Chronic Neck Pain, Low Back Pain, and Knee Pain and Their Related Factors in Community-Dwelling Adults in Iran: A Population-based National Study. Clin J Pain. 2017 Feb;33(2):181-187.

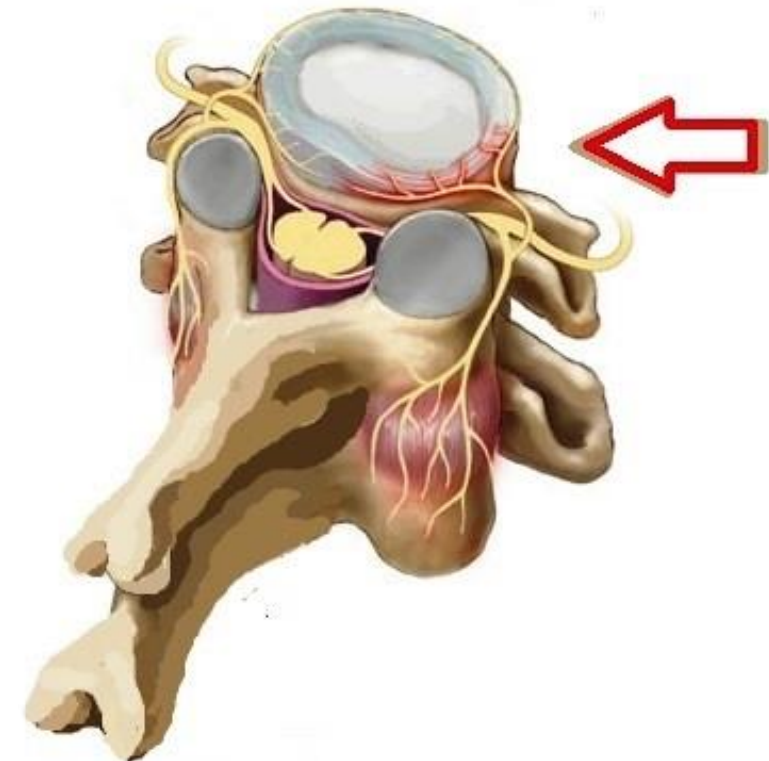
ΔΙΣΚΟΓΕΝΗΣ ΠΟΝΟΣ

Ο πόνος προέρχεται από έναν ή περισσότερους δίσκους και εντοπίζεται στη μέση γραμμή.

ΔΙΣΚΟΓΕΝΗΣ ΟΣΦΥΑΛΓΙΑ

ΔΙΣΚΟΓΕΝΗΣ ΑΥΧΕΝΑΛΓΙΑ

Η εκφυλιστική νόσος του δίσκου είναι η πιο συνηθισμένη
αιτία αυχεναλγίας - οσφυαλγίας.

Μπορεί να παρουσιάζεται ως κήλη δίσκου,
σπονδυλική στένωση, facet αρθροπάθεια
ή οποιοσδήποτε συνδυασμός τους.

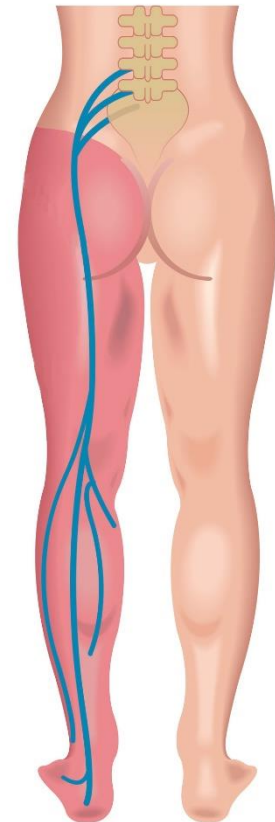

- Η διάγνωση του δισκογενούς πόνου δεν είναι εύκολη.
- Υπάρχουν ευρήματα στην κλινική εξέταση, τα οποία μπορεί να βρίσκονται επίσης σε ασθενείς με άλλου τύπου οσφυαλγία - αυχεναλγία.
- Η Μαγνητική Τομογραφία μπορεί να δείχνει παθολογία του δίσκου, καθώς η εκφύλισή του είναι μέρος της φυσιολογικής γήρανσής του.
- Όμως η διαταραχή του δίσκου που απεικονίζεται στην MRI δεν σημαίνει ότι είναι το αίτιο του πόνου.

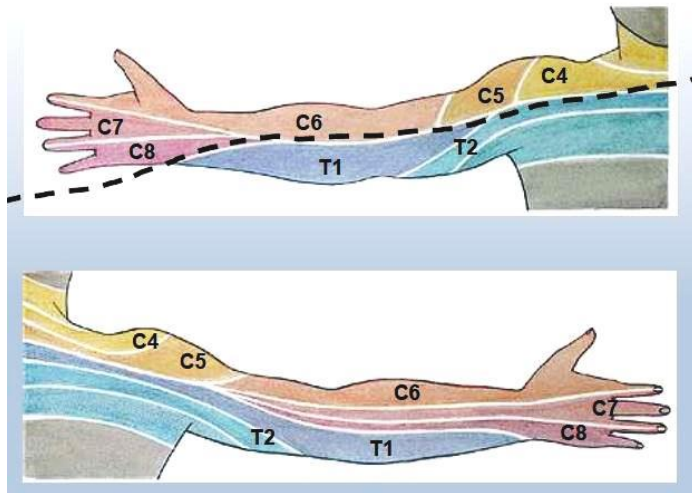

Ριζίτιδα

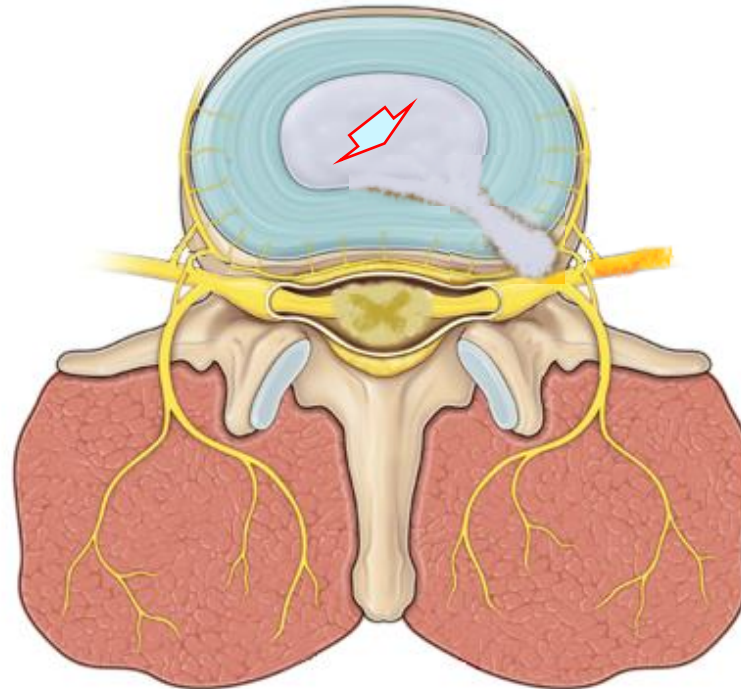

Ριζιτικά συμπτώματα λόγω πίεσης από δισκικό υλικό ή/και οστεόφυτα.

Ανάλογα με την εμπλεκόμενη νευρική ρίζα, εμφανίζονται πόνος, παραισθησίες, υπαισθησία, μυϊκή αδυναμία στο αντίστοιχο μυοτόμιο ή δερμοτόμιο.

**Παρόλο που η αιτιολογική σχέση
μεταξύ της δισκοκήλης και της ριζοπάθειας
έχει καθιερωθεί με πολλές κλινικές μελέτες,
εξακολουθεί να παραμένει αδιευκρίνιστη η συνεισφορά
και των άλλων στοιχείων της σπονδυλικής στήλης
στην εκδήλωση του πόνου και της δυσλειτουργίας**

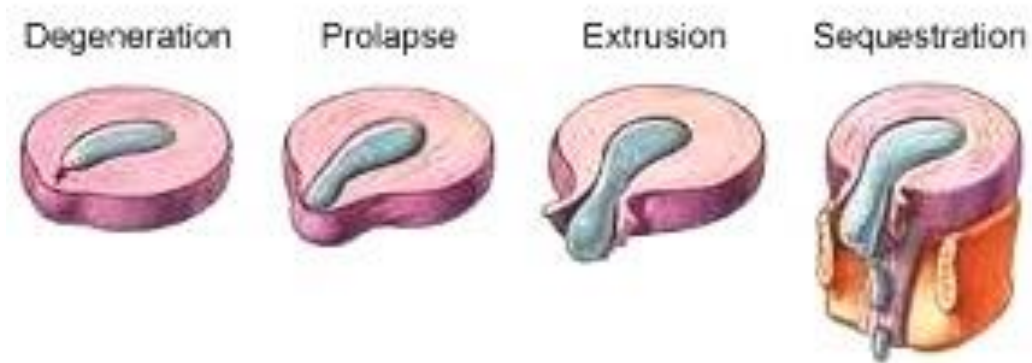

Ριζίτιδα

Σε νέους ασθενείς συμβαίνει λόγω δισκοκήλης ή οξείας μετατραυματικής συμπίεσης της ρίζας στο τρήμα.

Το 20-25% των περιπτώσεων αυχενικής ριζοπάθειας οφείλεται σε δισκοκήλη.

Το 85% των περιπτώσεων ισχιαλγίας οφείλεται σε κήλη μεσοσπονδύλιου δίσκου.

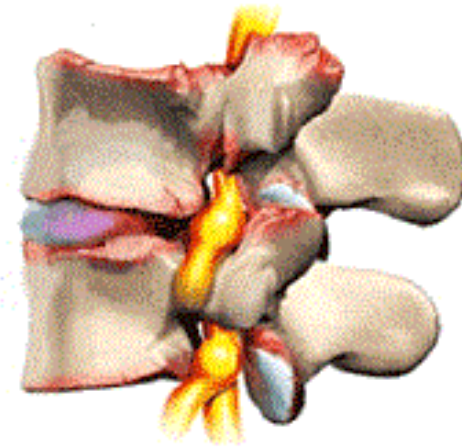
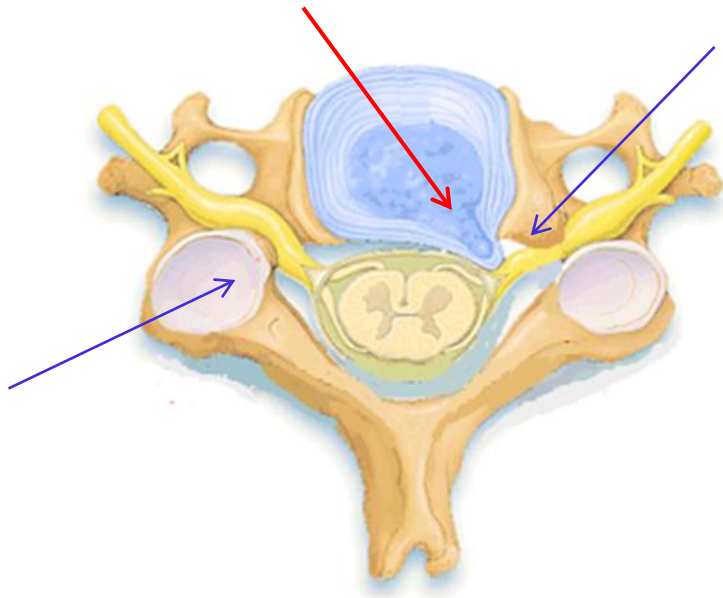

Richard A. Deyo, Sohail K. Mirza. Herniated Lumbar Intervertebral Disk. N Engl J Med 2016.

Robert J. Rodine, Howard Vernon. Cervical radiculopathy: a systematic review on treatment by spinal manipulation and measurement with the Neck Disability Index. J Can Chiropr Assoc. 2012.

Ριζίτιδα

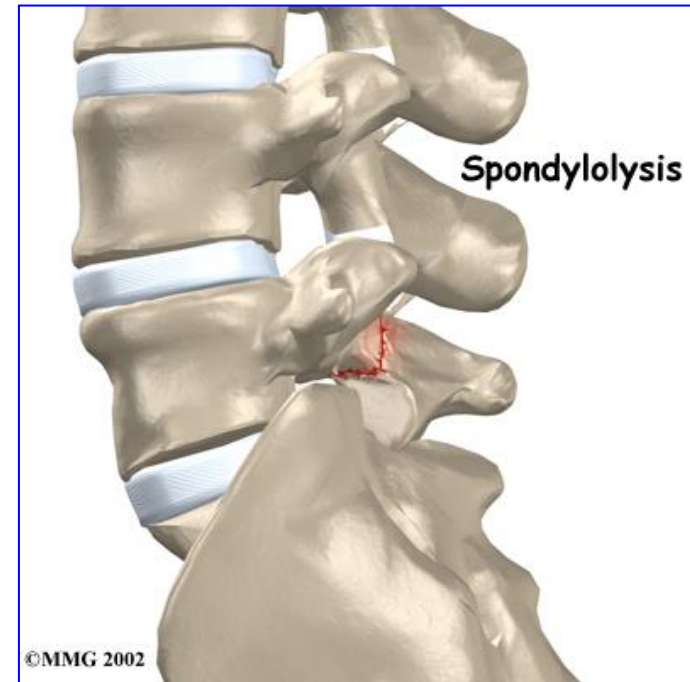
Σε μεγαλύτερους ασθενείς προκαλείται από στένωση του τρήματος λόγω οστεοφύτων εξαιτίας του στενού μεσοσπονδύλιου διαστήματος και των αλλοιώσεων στις αγκιστροειδείς αρθρώσεις του Luschka, προσθίως και τις ζυγοαποφυσιακές, οπισθίως.

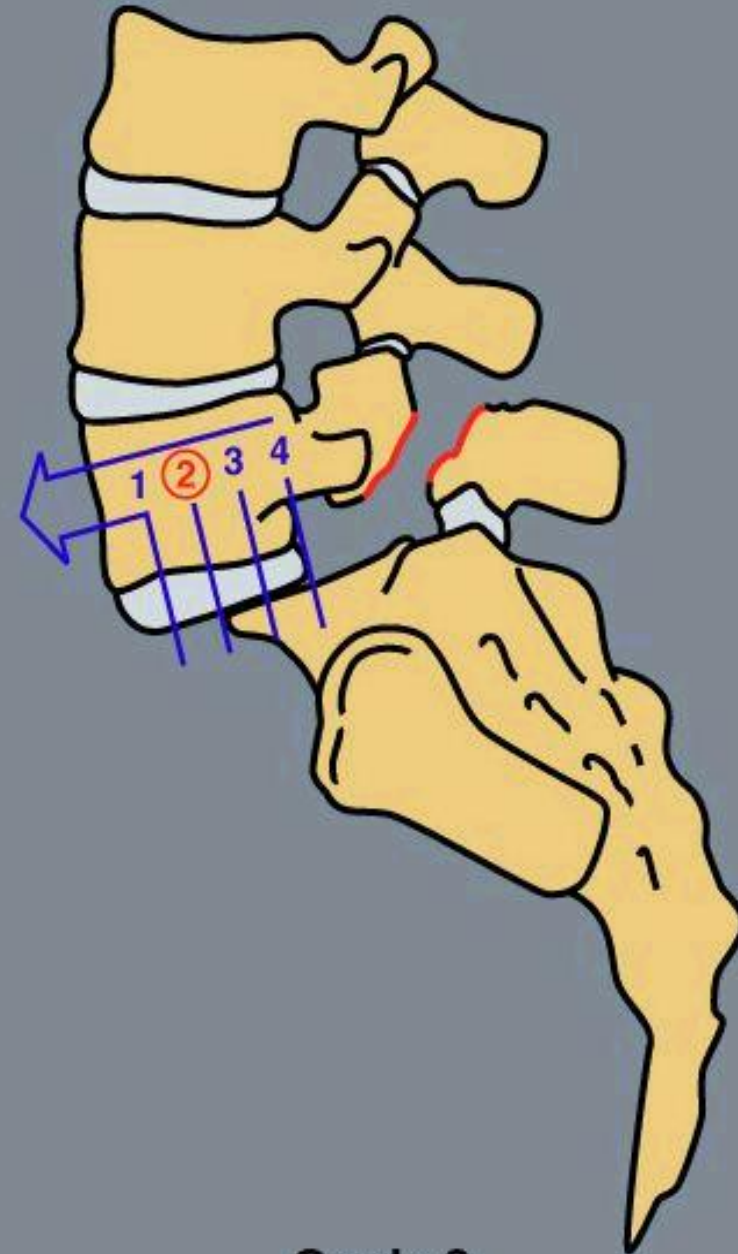
Σπονδυλόλυση

- Συγγενής λύση στο πέταλο ή κάταγμα κοπώσεως συνήθως στον Ισθμό (pars interarticularis).
- Μονόπλευρη ή αμφοτερόπλευρη που μπορεί να συνοδεύεται από Σπονδυλολίσθηση.
- Μπορεί να υπάρχει στένωση, επομένως και ριζίτιδα.

Τμηματική Αστάθεια

- Σπονδυλολίσθηση, συγγενής, λυτική ή εκφυλιστική.
- Μπορεί να είναι ασυμπτωματική ή να οδηγήσει σε Σπονδύλωση, Εκφυλιστική Δισκική Νόσο, Ριζίτιδα ή Σπονδυλική στένωση.

Grade 2

Σπονδυλική στένωση

ΑΥΧΕΝΙΚΗ ΜΥΕΛΟΠΑΘΕΙΑ

- Η πάθηση εξελίσσεται χρονίως και τα συμπτώματα αναπτύσσονται βραδέως.
- Μερικές φορές η έναρξη των συμπτωμάτων περνά απαρατήρητη.

**Αν και η νόσος του δίσκου
(δισκοκήλη και αυχενική σπονδύλωση)
είναι η πιο συχνή αιτία νευροπάθειας,
πρέπει κανείς να λαμβάνει υπόψη του και
άλλες αιτίες ριζοπάθειας και μυελοπάθειας.**

Άλλες αιτίες Νευροπαθητικού Πόνου

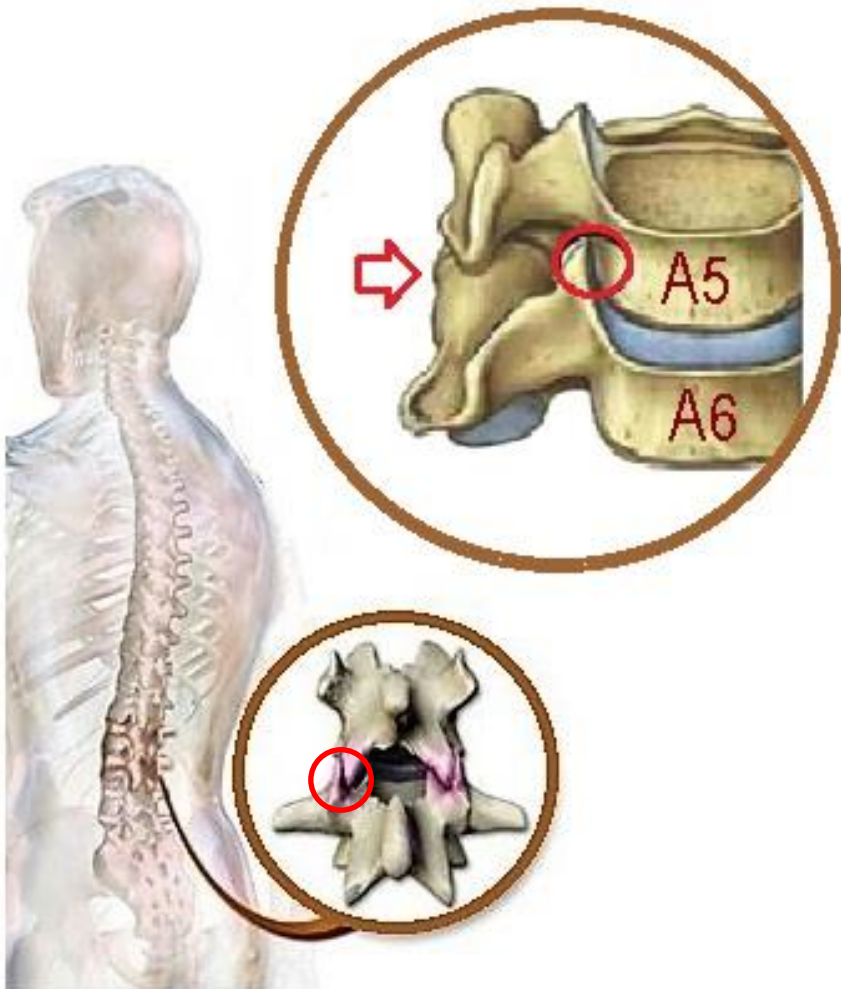
- Φλεγμονώδεις παθήσεις που προκαλούν μυελίτιδα, (απομυελίνωση, ιογενείς λοιμώξεις όπως ο έρπητας ζωστήρας, κοκκιωματώδεις νόσοι όπως η φυματίωση ή η σαρκοείδωση και η συφιλιδική νόσος).
- Η καρκινωματώδης μηνιγγίτιδα σπανίως.
- Στη διαφορική διάγνωση πρέπει να περιληφθεί και η HIV λοίμωξη και οι επιπλοκές της ως πιθανή αιτία άτυπων νευρολογικών εκδηλώσεων.
- Η συνεισφορά του ΣΔ σε πιο ηλικιωμένους ασθενείς

Έλυτρο Μυελίνης

Νευράξονας

Σύνδρομο επώδυνων αρθρικών αποφύσεων (facets)

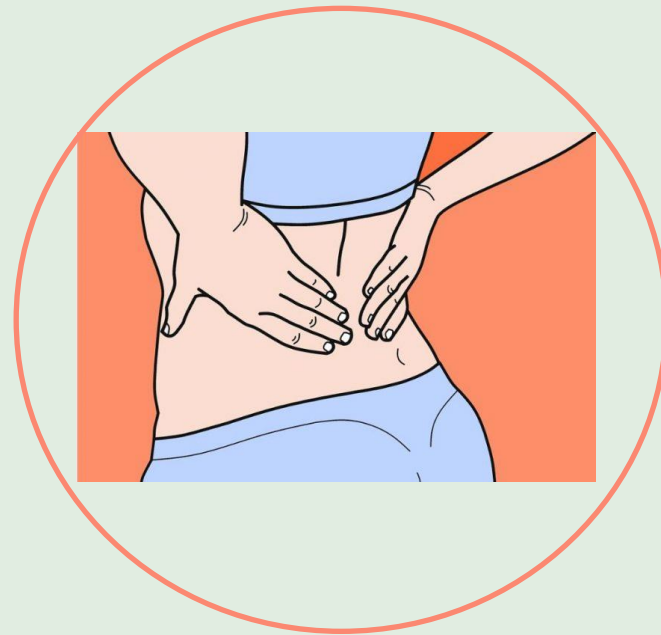

Η ύπαρξη της ΟΑ των ζυγοαποφυσιακών αρθρώσεων ως παθολογική οντότητα είναι αμφιλεγόμενη.

Οι περισσότεροι την εντάσσουν στα πλαίσια της εκφυλιστικής δισκικής νόσου.

Χαρακτηρίζεται από πόνο στη μέση γραμμή και η διάγνωση επιβεβαιώνεται με τοπική διήθηση των αρθρικών αποφύσεων.

Μπορεί να συνυπάρχουν και άλλα αίτια, ιδίως με την εκφυλιστική δισκοπάθεια, που να προκαλούν ή να επιτείνουν τα συμπτώματα της ριζίτιδας ή να αθροίζονται στην κλινική σημειολογία, τα οποία είναι σημαντικό να αναγνωριστούν

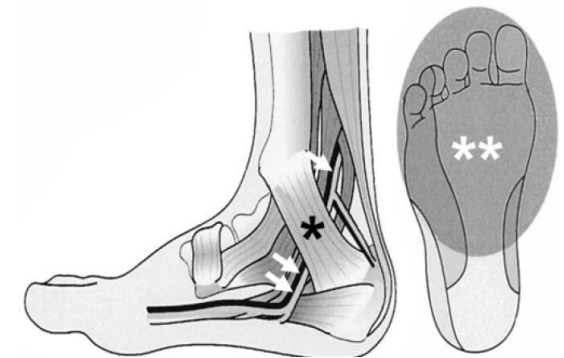
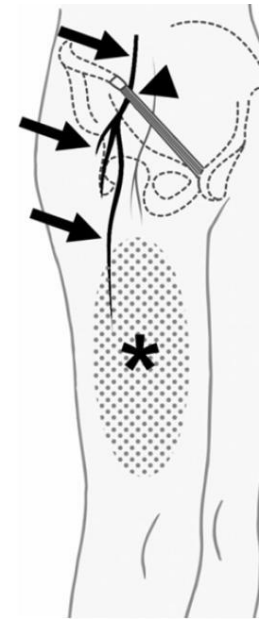
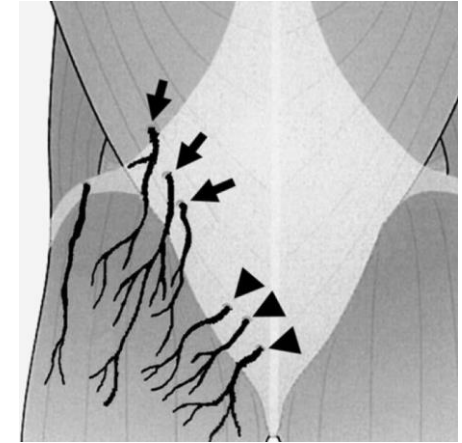
Άλλα αίτια που μπορεί να προκαλούν τα συμπτώματα

ΠΑΡΑΣΠΟΝΔΥΛΙΚΕΣ ΝΟΣΟΙ:

Νευροπάθεια από παγίδευση του άνω γλουτιαίου νεύρου.
Πόνος στο μέσο γλουτιαίο μυ.

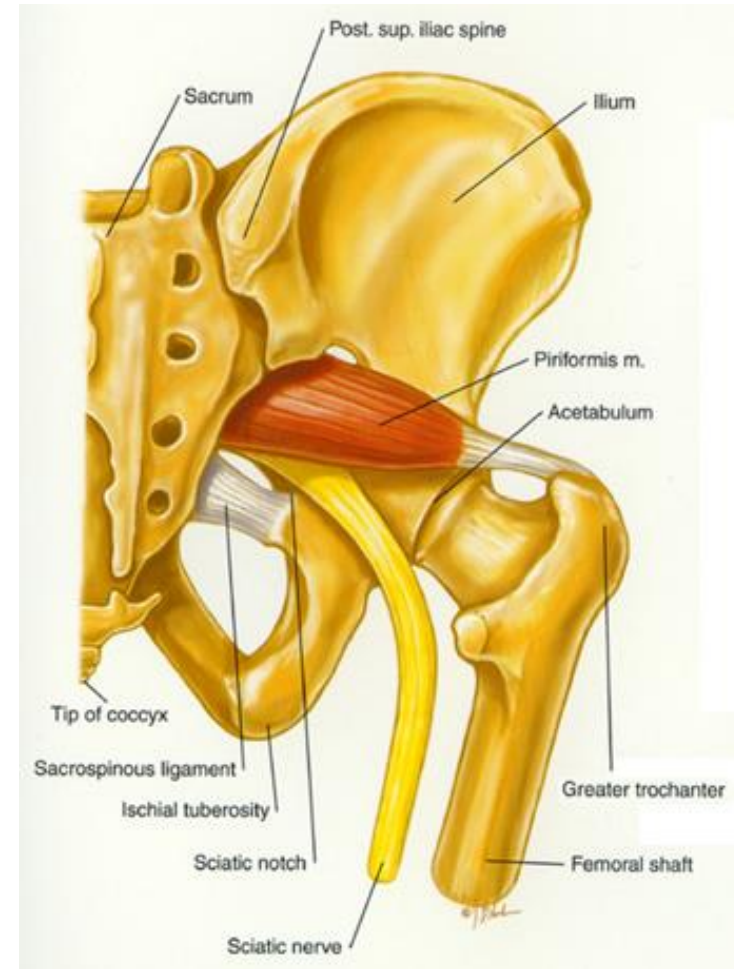
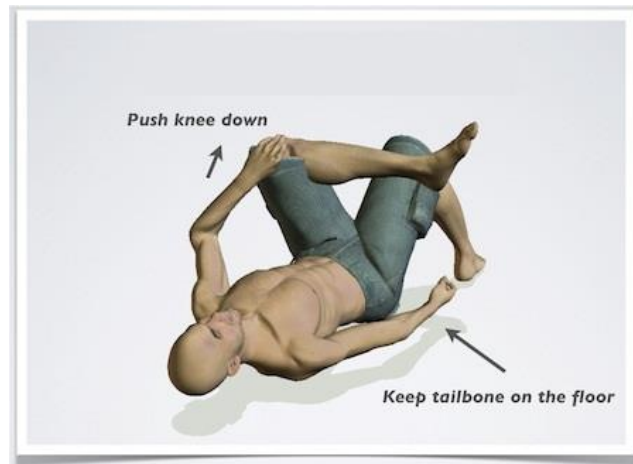
ΝΟΣΟΙ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΙΚΩΝ ΝΕΥΡΩΝ (ΣΥΝΔΡΟΜΑ ΠΑΓΙΔΕΥΣΗΣ)

Σύνδρομο θωρακικής εξόδου, ωλένια νευρίτιδα, σύνδρομο καρπιαίου σωλήνα, παγίδευση του έξω μηροδερματικού νεύρου, του κοινού περονιαίου, του επιπολής περονιαίου και του οπίσθιου κνημιαίου νεύρου (ταρσιαίου σωλήνα) κλπ.

Σύνδρομο Απιοειδούς

Οσφυαλγία και ισχιαλγία λόγω συμπίεσης του ισχιακού νεύρου από τον απιοειδή μυ λόγω κάκωσης, ρίκνωσης ή ανατομικής παραλλαγής στη διέλευση του ισχιακού νεύρου.

wallet neuritis

Ριζίτιδα: Δ/Δ από πόνο που μπορεί να προέρχεται από άλλη πάθηση του άκρου.

Η φυσική εξέταση μπορεί να ξεκαθαρίσει εάν ο πόνος προέρχεται από το μέλος και όχι από την ασυμπτωματική σπονδυλική παθολογία που αποκαλύπτουν οι απεικονιστικές εξετάσεις, παραπλανώντας μας μερικές φορές.

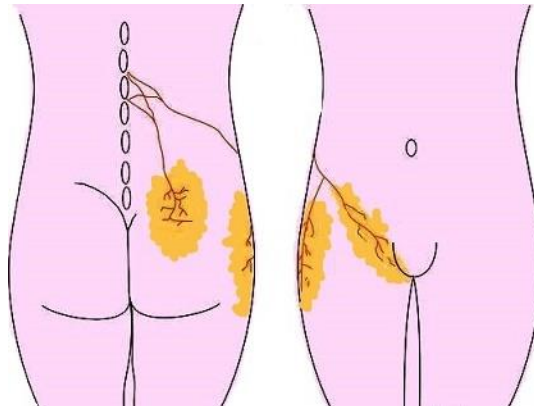
Chou R, Qaseem A, Snow V, Casey D, Cross JT Jr., Shekelle P, Owens DK: Diagnosis and Treatment of Low Back Pain: A Joint Clinical Practice Guideline from the American College of Physicians and the American Pain Society Annals of Internal Medicine 2007.

Massimo Allegri, Silvana Montella, Fabiana Salici, Adriana Valente, Maurizio Marchesini, Christian Compagnone, Marco Baciarello, Maria Elena Manferdini, and Guido Fanelli. Mechanisms of Low Back Pain: A Guide for Diagnosis and Therapy. 2016

Σύνδρομο Maigne

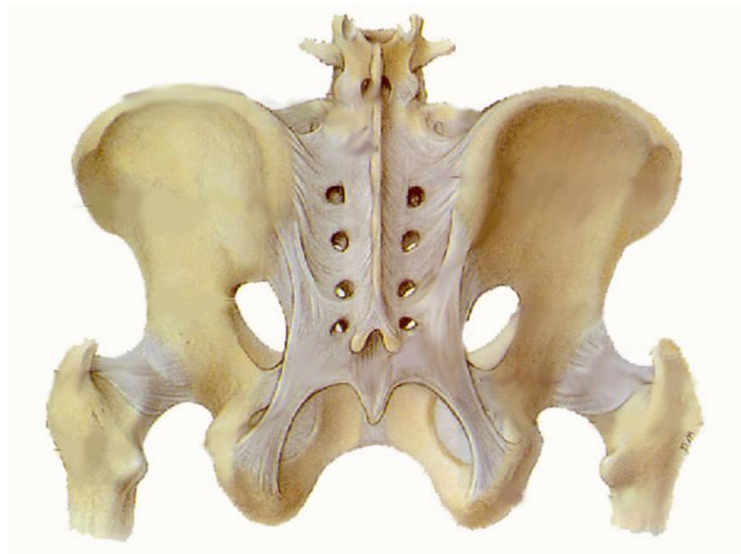
Δυσλειτουργία του μεσοσπονδύλιου δίσκου Θ12-Ο1 όπου πιέζεται το ραχιαίο στέλεχος του νωτιαίου νεύρου (dorsal ramus) και προκαλεί οσφυαλγία που εντοπίζεται στην οσφυοϊερά περιοχή.

Μπορεί όμως να εμφανίζεται ως πόνος στην ηβική περιοχή, την κοιλιά ή τους τροχαντήρες.

Πόνος Ιερολαγονίων

- Μονόπλευρος λόγω τραύματος, ανισοσκελίας.
- Αμφοτερόπλευρος λόγω ατροφίας των μυών που σταθεροποιούν την περιοχή.
- Αυτοάνοσο νόσημα ή λοίμωξη.

Ο Χρόνιος Πόνος είναι Νόσος

Ως χρόνια χαρακτηρίζεται η αυχεναλγία ή η οσφυαλγία όταν ο πόνος επιμένει μετά τις 12 εβδομάδες.

Ο χρόνιος πόνος, είτε πρόκειται για αυχεναλγία ή οσφυαλγία είναι μια ξεχωριστή νοσηρή οντότητα, αφού πρόκειται για νόσο κι όχι σύμπτωμα.

Στο μεγαλύτερο ποσοστό τους δεν υπάρχει αιτιολογημένη διάγνωση και η κατάσταση χαρακτηρίζεται ως Χρόνια Μη Ειδική Αυχεναλγία ή Οσφυαλγία.

Στη χρόνια Οσφυαλγία - Αυχεναλγία καταλήγει το 10-30% των περιπτώσεων

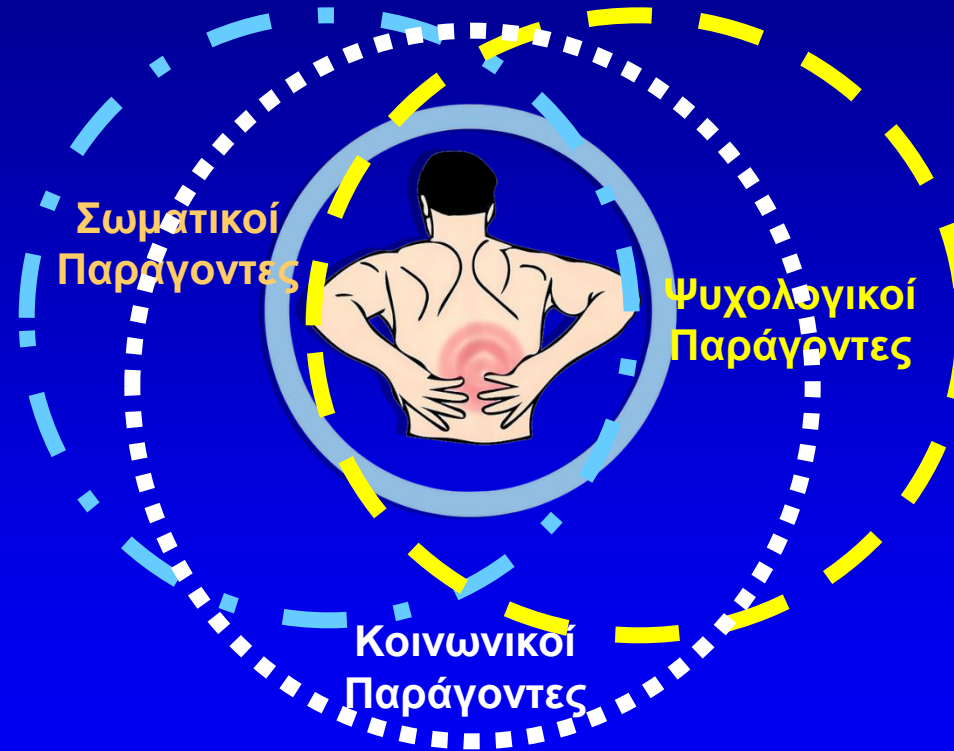

Costa Lda C, Maher CG, McAuley JH et al.: Prognosis for patients with chronic low back pain: inception cohort study. BMJ, **2009**

Mayilee Canizares, Y. Raja Rampersaud, Elizabeth M. Badley.
The course of back pain in the Canadian population: trajectories, predictors, and outcomes. Arthritis Care & Research, **2019**

**Στο 40% των περιπτώσεων
χρόνιας μη ειδικής οσφυαλγίας
υπάρχουν κληρονομικά αίτια,
στο υπόλοιπο 60% συνυπάρχουν ψυχοκοινωνικά αίτια**

**Πρόκειται για ένα βιο-ψυχολογικό φαινόμενο,
όπου οι ανατομικές βλάβες εμπλέκονται με ψυχολογικά αίτια!**

**Προ δετίας ερευνητές από το Kings College του Λονδίνου
απέδειξαν ότι η χρόνια οσφυαλγία έχει κληρονομική αιτιολογία
που οφείλεται στο γονίδιο **PARK 2**
που προκαλεί ταχύτερη εκφύλιση του δίσκου!**

**Πρόσφατα μια άλλη ομάδα ερευνητών
από το Department of Veterans Affairs
στο Seattle στην Washington,
σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο
King College του Λονδίνου,
βρήκε άλλα 3 γονίδια
SOX5, CCDC26/GSDMC και **DCC**
τα οποίοι συνδέονται
με την χρόνια οσφυαλγία.**

Suri P, Palmer MR, Tsepilov YA, Freidin MB, Boer CG, Yau MS, et al. Genome-wide meta-analysis of 158,000 individuals of European ancestry identifies three loci associated with chronic back pain. PLoS Genet, 2018 Sep, 2714(9): e1007601.

Nakki A, Battie MC, Kaprio J. Genetics of disc-related disorders: current findings and lessons from other complex diseases. Eur Spine J. 2014;23(3):354.

Williams F. M. K., et al. Novel genetic variants associated with lumbar disc degeneration in northern Europeans: a meta-analysis of 4600 s. Annals of the Rheum Dis, 2012

Άλλα αίτια ελλιπούς μακροχρόνιας αντιμετώπισης

- Διεγχειρητικά σφάλματα
- Μετεγχειρητικές επιπλοκές
- Μεταβολές στην εμβιομηχανική
- Περιοχική ή μυϊκή αστάθεια
και έλλειμμα στη φυσική αποκατάσταση
- Προϋπάρχοντα νοσήματα
- Ψυχοκοινωνικό stress

Ευχαριστώ!!!

